

DETAILED SYLLABUS of M. A. (EDUCATION)
FOURTH SEMESTER

MAEduC-401 પ્રારંભિક બાળ ઉછેર અને શિક્ષણ – II

UNIT	COURSE CONTENT	Credit
1	પરિવાર અને સમાજ	1
1.1	ભારતીય પરિવાર, બાળક અને સમાજની સમજ : ભારતીય પરિવાર અને સમાજની સંકલ્પના - કુટુંબમાં શિક્ષણ અને ભારતીય કુટુંબવ્યવસ્થાના મૂળતત્વો, શિશુની સ્વાભાવિક વિશેષતાઓ	
1.2	વ્યક્તિત્વ વિકાસ – પંચકોશાત્મક	
1.3	વ્યક્તિથી સમષ્ટિ	
1.4	સંસ્કાર અને સંસ્કાર પ્રક્રિયા – જન્મથી પાંચ વર્ષ	
2	માતાપિતા અંગેની સમજ અને તેમની નિસબતો	1
	જન્મથી પાંચ વર્ષના બાળવિકાસના નિર્દેશકો અને ઘરમાં તેના પોષક અનુભવો (ભારતીય સંદર્ભ)	
2.2	પ્રારંભિક બાળવિકાસ સંબંધી નીતિઓ, RTEની ભલામણો અને પૂર્વ પ્રાથમિક અને પ્રાથમિક શિક્ષણ સ્તરના શિક્ષણમાં માતાપિતાની ભૂમિકા	
2.3	આંગણવાડી અને પૂર્વ પ્રાથમિક શિક્ષણ સ્તર માટે માતાપિતા અને સમુદાયની ભૂમિકા અંગે ચર્ચા	
2.4	બાળકની સ્વાભાવિક વિશેષતાઓ, બાળઉછેર અંગે સમાજમાં પ્રવર્તતી ભ્રમણાઓ અને ગેરસમજો, માતાપિતાની આકાંક્ષાઓ અને વિશિષ્ટ વર્તન, બાળકની ટેવો, કારણો અને અનિચ્છનીય વર્તનને દૂર કરવાના ઉપાયો	
3	ECCE માટેની સાધન-સામગ્રી	1
3.1	બાળવિકાસ માટે વ્યક્તિને અનુરૂપ સાધન સામગ્રીની પસંદગી	
3.2	શિશુવાટિકા અથવા ઘરે ઉપયોગ કરી શકાય તેવી સામગ્રીના પ્રકાર અને તેનું નિર્માણ	
3.3	ઘર કે વર્ગબહારની પ્રવૃત્તિ માટેની સામગ્રી, તેની ગોઠવણી અને જાળવણી	
3.4	ઘરમાં કે વર્ગમાં તૈયાર કરી શકાય તેવા કોર્નર, પુસ્તકો, બ્લોક્સ, સાધનો વગેરે : તેની ગોઠવણી	
4	બાળકના સર્વાંગીણ વિકાસ માટેનું વાતાવરણ	1
4.1	ECCE કેન્દ્રમાં ભૌતિક અને શૈક્ષણિક સગવડો	
4.2	બાળકના વિકાસ માટે પૂર્વગ્રહમુક્ત અને સમાન વાતાવરણનું મહત્વ (વાતાવરણ નિર્મિતિ)	

	શિક્ષકના લક્ષણો/માતાપિતાના લક્ષણો	
4.3	બાળકના શારીરિક, ભાવાત્મક સલામતી અને સુરક્ષાનું મહત્વ કલાત્મક વિકાસ માટે મૈત્રીપૂર્ણ વાતાવરણ	
4.4	ECCE કેન્દ્રમાં કાર્યક્રમો	

References :

1. **Course_2, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar**
2. **Gandhinagar**
3. **Course_4, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar**
4. ભારતીય શિક્ષણ ગ્રંથમાળા ૧ અને ૨, પુનરુત્થાન પ્રકાશન સેવા ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ
5. શિશુ વાટીકાત્વ અને વ્યવહાર, ઈટૂમનિકાટદરે, સંસ્કાર ગુર્જરી, અમદાવાદ
6. પરિવારની પાઠશાળા, ચિલ્ડ્રન સયુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર **Course_2, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar**
7. **Course_4, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar**
8. **Foundations of Early Childhood Education; Teaching Children in a Diverse Society, by Janet Gonzalez-Mena, Mayfield Publishing, Revised Edition 2014.**
9. **B. Copple, Carol and Bredekamp, Sue, Developmentally Appropriate Practices, In Early Childhood Programs, National Association for the Education of Young Children, revised edition 2009.**
10. **Bhatnagar, R (2005): Little Steps. National Council for Educational Research and Training. New Delhi**
11. **Donahue- Colleta N. (1992). Understanding Cross-cultural Child Development and Designing Programs for Children, Christian Children's Fund.**

12. **International Baccalaureate Organization (2007). Primary Years Programme. Making the PYP happen: A curriculum framework for international primary education, Peterson House, UK**
13. **Kaul, V. (Unpublished). The Primary Years; Making teaching Child Centred, NCERT**
14. **Ministry of Women and Child Development, Ministry of Health and Family Welfare. (2010). Mother and Child Protection Card.**
15. **NCERT (2006). Position Paper on Early Childhood Care and Education, National Focus Group. National Council for Educational Research and Training. New Delhi**
16. **Rubello Britto. P. & Limlingan. M.C. (2012). School Readiness and Transitions. UNICEF, New York, USA**
17. **Siraj – Blatchford ed. (1998). A Curriculum Development Handbook for Early Childhood Educators, Trentham Publications, UK**
18. **Swaminathan, M. and Daniel, P. (2004): Play Activities for Child Development: A Guide to Preschool Teachers. National Book Trust, New Delhi.**
19. **Tomlison, Carol. Ann (2000). Differentiation of Instructions in the Elementary grades. ERIC Clearing House, USA.**
20. **WHO (2006). Child Growth Standards- Methods and Development, World Health Organisation**